

## Zahraníční pobyty studentů DSP na PŘF MU

### Základní principy – PhD studium a jeho financování

Doktorské studium je důležitým rozhodnutím, kterým student, školitel i pracoviště na sebe berou dlouhodobý závazek (na několik let), že se budou vzájemně ve shodě podporovat při naplňování cílů doktorského projektu.

Standardní a preferovaná forma doktorského studia je prezenční. Předpokládá se, že se student všem povinnostem vyplývajícím z doktorského studia věnuje v rozsahu 40 h týdně minimálně. Student i fakulta vnímají doktorské studium jako investici, kterou plně a v součinnosti podporují.

Školitel a pracoviště (fakulta) podporují zapojení doktorských studentů a realizaci doktorského výzkumu jednak hrazením přímých výzkumných nákladů (např. poskytnutí infrastruktury a přístrojů, výzkumného materiálu apod), ale také formou stipendií a pracovních smluv konkrétním studentům. Doktorandům jsou, zejména formou dílčích úvazků, poskytovány prostředky „v rámci“ práce na dizertaci, a předpokládá se, že se doktorandi plně věnují dizertačnímu výzkumu. Úvazek tedy není za „práci navíc“.

*\* Výjimky existují – např. student se může „nad rámec“ svých povinností podílet na výuce, za což mu náleží odpovídající dodatečná odměna nebo ohodnocení.*

Doktorand v rámci svého profesního rozvoje (zkušenosti s přípravou grantů apod.) proaktivně sleduje a vyhledává příležitosti k získávání externích zdrojů financování jak pro vlastní výzkum (studentské granty, ocenění), tak i další související aktivity - např. granty podporující účast na kongresech a také granty nebo stipendia na podporu mobility.

V rámci doktorského vzdělávání je zásadní, aby studenti získávali nezávislé mezinárodní zkušenosti tak, aby se po absolvování studia postupně stávali nezávislými a samostatnými vědeckými pracovníky. Zahraníční stáž/pobyť je důležitou aktivitou v rámci doktorského studia, která rozvíjí jak studenta, tak i univerzitu a fakultu. Doktorand i fakulta také toto chápou jako společnou a všeobecně výhodnou investici a jsou připraveni se na zajištění mezinárodní stáže spolupodílet, včetně spolu-podílu finančního.

### Délka a typy pobytu

V rámci dizertace je třeba, aby studenti získali mezinárodní zkušenosti (i podle Nařízení vlády č. 274/2016 Sb., o standardech pro akreditace ve vysokém školství) a tohoto cíle se dosahuje primárně formou delšího zahraničního pobytu v trvání minimálně 1 měsíc. U experimentálních oborů může být vhodnější delší doba pobytu (několik měsíců, semestr atd.). Dlouhodobější pobyty jsou primárně podporovány ze strany fakulty, která je odpovědná za kvalitu doktorského studia. Plnění delších pobytů v zahraničí má také další význam – jde o důležitý ukazatel, který se vyazuje vůči MŠMT a využívá se v rozpočtování na MU.

*\* Při plánování se přihlíží k požadavkům evidence a vykazování zahraničních pobytů v rámci MU (např. doba trvání je důležitá pro rozhodování o „uznatelnosti“ - vůči MU se vykazují zahraniční pobyty delší než 14 dní, do rozpočtování fakulty a ústavů se pozitivně započítávají pobyty v trvání 30 a více dnů).*

Jelikož doktorandi pracují na svých individuálních výzkumných projektech a dizertačních pracích, jsou zahraniční pobyty zpravidla „PRAKTICKÝMI STÁŽEMI“. V rámci doktorského studia se „STUDIJNÍ POBYTY“ podle definice ERASMUS+ spíše nevyskytují (studijní semestrální pobyty, během kterých studenti zapisují kurzy na hostující univerzitě, jsou relevantní zejména pro Bc a Mgr studenty).

Další formy plnění mobilitní povinnosti nejsou vyloučeny (např. kombinace několika kratších pobytů nebo zapojením do zahraničního grantu), ale jde spíše o výjimku, která může být relevantní pro vybrané programy, dizertační témata nebo konkrétní životní situace doktorandů. Primárně by měl standardně studující PhD student získat zahraniční zkušenost realizací dlouhodobější stáže. Vedení fakulty schválí žádosti o splnění povinnosti zahraniční zkušenosti jinou formou pouze výjimečně.

Krátkodobější zahraniční pobyty plní zpravidla jiné cíle (např. prezentace studentů na konferencích, mezinárodní networking, školící aktivity apod). Tyto aktivity jsou primárně v zájmu studenta, školitele a pracoviště, kteří se také podílí na podpoře těchto mobilit.

**S ohledem na shora uvedené tento dokument shrnuje principy pro dlouhodobější pobyty, které jsou primárně fakultně podporovány.** Realizace a financování kratších pobytů je spíše v odpovědnosti studenta ve spolupráci se svým školitelem (na konkrétním pracovišti).

### Cíle zahraničních stáží

V rámci preferovaných delších stáží doktorandů v zahraničí se předpokládá, že by hlavní náplní měly být aktivity, které souvisí s dizertačním výzkumem, případně širším vědeckým rozvojem doktoranda. V ideálním případě se během stáže realizují výzkumné aktivity, které přímo souvisí s výzkumným tématem a výsledky ze stáže doktorand využije v dizertační práci.

Zahraňní stáže (včetně delších než jeden měsíc) mohou mít výjimečně i jiné cíle (např. získávání širších zkušeností – metodický rozvoj a výzkum doktoranda v jiných směrech, než které jsou přímo spojeny s dizertačním tématem), ale jde o výjimky, které by měl školitel a doktorand vždy pečlivě zvažovat.

Důležité pro podporu zahraničních stáží doktorandů je strategická provázanost hostujících univerzit s fakultními pracovišti. Primárně fakulta podporuje stáže na zahraničních institucích, se kterými buduje fakulta dlouhodobější partnerství (např. realizace společných mezinárodních výzkumných grantů apod) a na kvalitních zahraničních univerzitách; také v souladu s prioritami MU, tj. mobility na TOP300 univerzity podle mezinárodních žebříčků. O konkrétních prioritách rozhodují jednotlivé ústavy a je v jejich zájmu, aby takovéto „prioritní“ mobility byly podporovány z prostředků na ústavech. Naopak ad hoc mobility na jiná (pro studenty „atraktivní“) místa jsou posuzovány spíše jako zájem studenta se rozvíjet. Z hlediska fakulty jde tedy o nižší prioritu, což se zohledňuje také při menší podpoře ze strany fakulty.

### Principy realizace stáží

Doktorand se svým školitelem vypracují plán zahraniční mobility. Nejvhodnější je tento plán zpracovat (alespoň rámcově) již na začátku studia, nejlépe v prvním ročníku. Při zpracování plánu se zohledňují shora uvedené principy a je tedy žádoucí, aby student a školitel konzultovali s vedením ústavu a plánovali stáž tak, aby byla – pokud je to možné a relevantní – v souladu se strategií konkrétního pracoviště.

Plánem se rozumí zejména následující

- Místo: cílové pracoviště (v souladu s prioritami pracoviště – strategická partnerství, priority MU – špičkové mezinárodní univerzity TOP300)
- Cíle stáže a související délka trvání – vztah k řešenému výzkumnému tématu, relevance a potřeby rozvoje doktoranda
- Předpokládaný termín (semestr, konkrétní časový plán atd)

- Finanční rozvaha – odhadovaný plán nákladů na cestu v detailní struktuře – cestovné, ubytování, případná podpora životních nákladů (stravné), další náklady
- Návrh finančního zajištění – tento bod je rozpracován v následujícím odstavci

### Návrh finančního zajištění stáže

Při plánování způsobů, kterým bude stáž hrazena, se zohledňuje princip, že stáž je v zájmu studenta i univerzity a je třeba, aby se také na krytí nákladů oba podíleli.

Na druhou stranu je nutné zamezit případnému dvojímu financování, tedy zamezení krytí jednoho nákladu duplicitním financováním.

Při úvahách o finančním zajištění je třeba zohlednit následující otázky a hledat individualizované řešení. Otázky jsou relevantní zejména pro situace, kdy má doktorand uzavřenou s MU (popř. jiným zaměstnavatelem – např. AV ČR apod.) pracovní smlouvu.

- **Jaké budou podíly na financování stáže?** Jak se bude podílet student vs instituce (školitel a jeho granty, pracoviště, fakulta)?
- **Prozkoumal a využil doktorand možnosti získat externí zdroje na financování?**
  - Např. ERASMUS+, vládní stipendia, nadace, další „grantové“ prostředky apod.
- **Je možné realizovat zahraniční stáž v rámci pracovního úvazku nebo je nutné částečné vynětí z pracovního poměru na dobu stáže?** (Je třeba uvážit nahoře uvedené hlavní východisko, že pracovní činnost a doktorské studium jsou činnosti v zásadě neoddělitelné a komplementární).
  - Jaká je forma a typ pracovní smlouvy, jaká je výše úvazku?
  - Jaký je popis pracovní činnosti (posouzení formálního souladu s cílem zahraniční mobility)?
  - Jaké jsou podmínky konkrétní zakázky (grantu), ze kterého je úvazek doktoranda financován? Jaké jsou formální podmínky čerpání? Je možné realizovat stáž jako součást realizace příslušného grantu (tedy část nákladů kryt formou služební cesty)?
- **Jaké jsou možnosti financování? Jaké jsou možnosti kombinovat různé zdroje financování?**
  - Jakou část tvoří externí zdroje získané doktorandem? (včetně např. ERASMUS+)
  - Jakou část tvoří vlastní zdroje doktoranda?
  - Bude student vyjíždět v roli ZAMĚSTNANCE v rámci úvazku = zahraniční pracovní cesta? Nebo bude student vyjíždět v roli STUDENTA na zahraniční pobyt (stipendium)? Z hlediska financování je nutné vždy časově oddělit, zda je vyjíždějící osoba v roli zaměstnance nebo studenta, tedy nesmí nastávat časový souběh pracovní cesty (financování v rámci úvazku) a výjezdu v roli studenta (financování stipendiem na pobyt).
  - Jaké jsou podmínky pro kombinování různých zdrojů financování?
  - Jaké jsou možnosti stipendií ze strany ústavu, fakulty nebo MU?

### Praktický postup a doporučení

- Doktorand se školitelem připraví první návrh – rozvahu podle principů nahoře
- Následně doktorand konzultuje s oborovým koordinátorem na ústavu, řešitelem a administrátorem projektu/projektů, ze kterého je případně hrazen jeho úvazek, přímým nadřízeným, personálním oddělením.

## Evidence

Student dopředu zajistí evidenci zahraničního pobytu, aby plánovaný zahraniční pobyt byl formálně správně zaevidován v univerzitních systémech – IS MUNI a ISOIS a mohl být správně vykázán a uznán (např. požadavek zahraniční stáže v rámci PhD studia – splnění XD110). Každý zahraniční pobyt delší než 14 dní MUSÍ být v IS evidován bez ohledu na to, zdali si student chce pobyt uznat! Velmi doporučujeme stejně evidovat všechny pobyty, včetně konferencí.

### **Před odjezdem** na zahraniční pobyt:

1/ student založí záznam o pobytu v **IS MUNI** – sekce Student, aplikace Stáže a pobyty. Návod [zde](#). Do záznamu o pobytu nahraje smlouvu/dokument vztahující se k pobytu. Např. pro Erasmus+ je to Learning Agreement a Training agreement, v jiných případech Training Agreement nebo zvací dopis/Acceptance letter.

2/ student založí přihlášku v **ISOIS\*** - <https://isois.ois.muni.cz/cs/outgoing-application/application/>

\*Pro evidenci slouží primárně IS MUNI. V případě, že student vyjíždí mimo programy administrované MU, a které nejsou možné evidovat v systému ISOIS, založí záznam pouze v IS MUNI.

### **Po návratu** ze zahraničního pobytu:

1/ student nahraje dokument potvrzující úspěšné zakončení pobytu (Confirmation of Placement Period) do záznamu o pobytu v IS MUNI.

2/ pokud chce student uznat zahraniční pobyt jako předmět *XD110 Zahraniční pracovní pobyt*, po vložení dokumentů do záznamu o pobytu v IS MUNI podá prostřednictvím tohoto záznamu žádost o uznání předmětu XD110. Návod [zde](#).

Informace o uznávání zahraničních stáží na webu fakulty: <https://www.sci.muni.cz/student/phd/uznavani-zahranicnich-stazi>

Obecné informace o pobytech v zahraničí na webu CZS: <https://czs.muni.cz/cs/student-mu> nebo <https://dosveta.muni.cz/>

*Poznámka: Kromě tohoto obecného postupu „Evidence“, je třeba, aby student naplňoval také další požadavky související např. s udělením specifického typu stipendia (evidence dokladů z cesty apod).*

Další podklady a materiály – užitečné linky:

**Web SCI MUNI:**

<https://www.sci.muni.cz/student/phd/rozvoj-dovednosti/stay-abroad>

**Výjezdy při souběhu studia a úvazku:**

[https://is.muni.cz/do/sci/web/vzd/zahr/vyjezdy\\_pri\\_soubehu\\_studia\\_a\\_uvazku.xlsx](https://is.muni.cz/do/sci/web/vzd/zahr/vyjezdy_pri_soubehu_studia_a_uvazku.xlsx)

**Přehled možností na webu CZS:**

<https://czs.muni.cz/cs/student-mu>

**Seznam platných smluv (pro Erasmus+ studijní pobyt/ výukovou mobilitu zaměstnanců apod.)**

<https://czs.muni.cz/cs/partneri/mezinarodni-spoluprace/prehled-smluv>

TOP 300 světových univerzit (QS ranking):

<https://www.topuniversities.com/university-rankings/world-university-rankings/2021>

Stipendia PŘF:

<https://www.sci.muni.cz/student/bc-a-mgr/stipendia>

Metodika A.6:

[https://www.sci.muni.cz/do/sci/web/vzd/manualy/Metodika\\_stipendia\\_A6\\_IRP.pdf](https://www.sci.muni.cz/do/sci/web/vzd/manualy/Metodika_stipendia_A6_IRP.pdf)